

Magyarország története 1. (TAB 1105L)

Dr. Gulyás László Szabolcs

A kurzus keretein belül a hallgatók megismerkednek az Árpád-kor Magyarországának történetével, annak fontosabb eseményeivel.

A számonkérés írásbeli ZH formájában történik, amelyre a vizsgaidőszakban, előre megbeszélt időpontban kerül sor.

1. A magyarság őstörténete (kialakulás, vándorlás, belső viszonyok)
2. A honfoglalás előzményei (a magyarság felbukkanása az írott forrásokban, a Kárpát-medence története a 10. századig)
3. A honfoglalás (okai, előzményei, lefolyása, értékelése)
4. A magyarság a 10. században (megtelepedés, fejedelmi hatalom, kalandozások, életmód stb.)
5. A magyar állam kialakulása (Géza fejedelemsége, térítések, István központosító harcai)
6. A magyar államszervezés (megyerendszer, egyházszervezet)
7. A 11. század eseményei
8. A 12. század eseményei
9. Belviszonyok a 11-12. szd-ban
10. II. András és a „nove institutiones”
11. A tatárjárás. A magyar állam újjászervezése
12. Az utolsó Árpádok uralkodása, a tartományúri rendszer

Irodalom:

Az alábbi összefoglaló munkák közül legalább egy:

- Kristó Gyula: Magyarország története 895–1301. Bp., 1998. (vagy bármely más kiadás)
- Zsoldos Attila: Az Árpádok és alattvalóik 896–1301. Debrecen, 1997.
- Engel Pál: Szent István birodalma. Bp., 2001. (a vonatkozó rész)
- Bertényi Iván: Szent István és öröksége. Magyarország története az államalapítástól a rendiség kialakulásáig (1000–1440). Bp., 1997.

Szintén használható:

- Kristó Gyula–Makk Ferenc: A kilencedik és a tizedik század története. Bp., 2001.
- Kristó Gyula: A tizenegyedik század története. Bp., 1999.
- Makk Ferenc: A tizenkettedik század története. Bp., 2000.
- Almási Tibor: A tizenharmadik század története. Bp., 2000.

Részletesebb irodalomlista (témánként és korszakonként az alábbiak közül érdemes választani a felkészüléshez):

- Államalapítás, társadalom, művelődés. Szerk. Kristó Gyula. Bp., 2001.
- Bácskai Vera: Magyar mezővárosok a 15. században. (Értekezések a történeti tudományok köréből. Új sorozat 37.) Bp., 1965.
- Bártfától Pozsonyig. Városok a 13–17. században. Szerk. Csukovits Enikő – Lengyel Tünde. (Társadalom- és művelődéstörténeti tanulmányok 35.) Bp., 2005.
- Bolla Ilona: A jogilag egységes jobbágyságról Magyarországon. Bp. 1998.
- Bónis György: Jogtudó értelmiség a Mohács előtti Magyarországon. Bp., 1971.
- Csorba Csaba: Árpád népe. Bp., 1997.
- Eckhart Ferenc: Magyar alkotmány és jogtörténet. Bp., 2000.
- Engel Pál: Magyarország világi archontológiája 1301–1457. I–II. (História Könyvtár. Kronológiák, adattárak 5.) Bp., 1996.
- Engel Pál: Királyi hatalom és arisztokrácia viszonya a Zsigmond-korban (1387–1437). (Értekezések a történeti tudományok köréből. Új sorozat 83.) Bp., 1977.
- Erdélyi István: A magyar honfoglalás és előzményei. Bp., 1986.
- Fodor István: Verecke híres útján... Bp., 1980.
- Font Márta – Fedeles Tamás – Kiss Gergely: Magyarország kormányzati rendszere (1000–1526). Pécs, 2007.
- Fügedi Erik: Kolduló barátok, polgárok, nemesek. Tanulmányok a magyar középkorról. Bp., 1981.
- Fügedi Erik: Vár és társadalom a 13–14. századi Magyarországon. (Értekezések a történeti tudományok köréből. Új sorozat 82.) Bp., 1977.
- Gazdaság és gazdálkodás a középkori Magyarországon: gazdaságtörténet, anyagi kultúra, régészet. Szerk. Kubinyi András–Laszlovszky József–Szabó Péter. Bp. 2008.
- Gerics József: A középkori rendiség egyes terminusainak római és kánonjogi vonatkozásairól. In: Uő: Egyház, állam és gondolkodás Magyarországon a középkorban. Bp., 1995. (METEM Könyvek 9.)
- Granasztói György: A középkori magyar város. Bp. 1980.
- Györffy György: István király és műve. Bp., 2000. (vagy a régebbi kiadás!)
- Hajnik Imre: A magyar bírósági szervezet és a perjog az Árpád- és Vegyesházi királyok alatt. Bp., 1899.
- Korai magyar történeti lexikon (9–14. század). Főszerk. Kristó Gyula. Bp., 1994.
- Kristó Gyula: Szent István király. Bp., 2001.
- Kristó Gyula: A XI. századi hercegség története Magyarországon. Bp. 1974.
- Kristó Gyula: Az aranybullák évszázada. Bp. 1976. (vagy az újabb kiadás!)
- Kristó Gyula: Csák Máté. Bp., 1986.
- Kristó Gyula: II. András király "új intézkedései". Századok 135 (2001) 251–300.
- Kubinyi András: Főpapok, egyházi intézmények és vallásosság a középkori Magyarországon. (METEM Könyvek 22.) Bp., 1999.
- Mályusz Elemér: A magyar köznemesség kialakulása. Századok 76 (1942) 272–305.
- Mályusz Elemér: Egyházi társadalom a középkori Magyarországon. Bp., 1971.

- Paulinyi Oszkár: Nemesfémtermelésünk és országos gazdaságunk általános alakulása a bontakozó és a kifejlett feudalizmus korszakában. Századok 106 (1972) 561–608.
- Solymosi László: A földesúri járadékok új rendszere a 13. századi Magyarországon. Bp., 1998.
- Szabados György: Magyar államalapítások a IX–XI. században. Szeged, 2011.
- Szabó István: A falurendszer kialakulása Magyarországon (10–15.. század). Bp., 1971.
- Szabó István: A parasztság társadalmi rétegei a középkor végén. In: Uő: Tanulmányok a magyar parasztság történetéből. Bp., 1948.
- Szűcs Jenő: Az utolsó Árpádok. Bp., 2002. (vagy a régebbi kiadás!)
- Szűcs Jenő: Városok és kézművesség a 15. századi Magyarországon. Bp., 1955.
- Werbőczy István: Tripartitum. A dicsőséges Magyar Királyság szokásjogának hármaskönyve. Tudománytár. Sorozatszerk. Gazda István. Bp., 1990.
- Zsoldos Attila: A szent király szabadjai. Fejezetek a várjobbágyság történetéből. Bp., 1999.

Források:

- A magyarok elődeiről és a honfoglalásról. Kortársak és krónikások híradásai. Összeállította: Györffy György. Bp., 2002.
- Anonymus: A magyarok cselekedetei. Kézai Simon: A magyarok cselekedetei. Az utószót és a jegyzeteket írta: Veszprémy László. Bp., 1999.
- Képes Krónika: Bp., 1971.
- Árpád-házi legendák és intelmek. Szentek a magyar középkorból I. Összeállította és szerkesztette Érszegi Géza. Bp., 2001.
- Magyar történeti szöveggyűjtemény. 1000–1526. Szerk. Bertényi Iván. Bp., 2000.
- A tatárjárás emlékezete. Szerk. Katona Tamás. Bp., 1987.
- Magyar történeti szöveggyűjtemény 1000–1526. Szerk. Bertényi Iván. Bp. 2000.
- Szemelvények az 1526 előtti magyar történelem forrásaiból. I–II. Szerk. Bolla Ilona – Rottler Ferenc. (bármely kiadás)

Magyarország története II. (TAB 1106, TAB 1106L)

Dr. Gulyás László Szabolcs

A kurzus keretein belül a hallgatók megismerkednek Magyarország 14–16. századi történetének legfontosabb eseményeivel, valamint az ország gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődésének alapjaival.

Az óra teljesítésének feltétele nappalisoknak 1 beadandó dolgozat (április 15-ig), valamint egy zh megírása, április második hetében. 3 hiányzás lehetséges.

A levelezősöknek egy zh megírása előre megbeszélt időpontban.

1. Károly Róbert hatalomra kerülése, bel-és külpolitikája, reformjai.I. (Nagy) Lajos és az „európai nagyhatalom” korszaka.
2. Luxemburgi Zsigmond legfontosabb intézkedései, hatalmi bázisa, a császári külpolitika.
3. Hunyadi János kora és a rendiség kibontakozása Magyarországon.
4. Hunyadi Mátyás uralkodása, intézkedései, hadjáratai.
5. Társadalmi jellemzők a 14-15. századi Magyarországon. Nagybirtok, egyház, városok, a jobbágyság és mozgalmi.
6. Gazdasági változások a 14-15. századi Magyarországon. Bel- és külkereskedelem, termelés és a városok.
7. Belviszonyok a Jagellók korában.
8. A török előretörése és a mohácsi csata.
9. Az ország két, majd három részre szakadása
10. Az Erdélyi Fejedelemség kialakulása
11. A török berendezkedés Magyarországon

Szakirodalom

Legalább egy mű elolvasása az alábbi összefoglaló munkákból:

Engel Pál – Kristó Gyula – Kubinyi András: Magyarország története 1301–1526. Bp., 1998.
(vagy újabb kiadása)

vagy

Engel Pál: Szent István birodalma. Bp., 2001.

vagy

Tringli István: Az újkor hajnala. Magyarország története 1440–1541. Bp., 2003.

Ezek mellett felhasználható még:

Bertényi Iván: A tizennegyedik század története. Bp., 2000.

Draskóczy István: A tizenötödik század története. Bp., 2000.

Pálffy Géza: A tizenhatodik század története. Bp., 2000.

Mályusz Elemér: Zsigmond király uralma Magyarországon. Bp., 1984.

Teke Zsuzsa: Hunyadi János és kora. Bp., 1980.
Kubinyi András: Mátyás király. Bp., 2001.
Kulcsár Péter: A Jagelló-kor. Bp., 1981.
Barta Gábor – Fekete Nagy Antal: Parasztháború 1514-ben. Bp., 1973.
Szakály Ferenc: A mohácsi csata. Bp., 1975.

Részkérdéseket taglaló munkák

- Barta Gábor: Az erdélyi fejedelemség születése. Bp., 1979.
 - Bitskey István: Hitviták tüzeiben. Bp., 1978.
 - Bucsay Mihály: A protestantizmus története Magyarországon. 1521–1945. Bp., 1985.
 - Engel Pál: Királyi hatalom és arisztokrácia viszonya a Zsigmond-korban (1387–1437). (Értekezések a történeti tudományok köréből. Új sorozat 83.) Bp., 1977.
 - Fodor Pál: Magyarország és a török hódítás. Bp. 1991.
 - Font Márta – Fedeles Tamás – Kiss Gergely: Magyarország kormányzati rendszere (1000–1526). Pécs, 2007.
 - Fügedi Erik: Kolduló barátok, polgárok, nemesek. Tanulmányok a magyar középkorról. Bp., 1981.
 - Fügedi Erik: Vár és társadalom a 13–14. századi Magyarországon. (Értekezések a történeti tudományok köréből. Új sorozat 82.) Bp., 1977.
 - Gazdaság és gazdálkodás a középkori Magyarországon: gazdaságtörténet, anyagi kultúra, régészet. Szerk. Kubinyi András–Laszlovszky József–Szabó Péter. Bp. 2008.
 - Hegyi Klára: A török berendezkedés Magyarországon. Bp., 1995.
 - Mályusz Elemér: Egyházi társadalom a középkori Magyarországon. Bp., 1971.
 - Pálffy Géza: A három részre szakadt ország 1526–1606. (Magyarország története 9.) Bp., 2009.
 - Pálffy Géza: A török elleni védelmi rendszer szervezetének története a kezdetektől a 18. század elejéig. Történelmi Szemle 38 (1996) 163-217.
 - Pálffy Géza: A Magyar Királyság és a Habsburg monarchia a 16. században. (História könyvtár. Monográfiák 27.) Bp., 2010.
 - Szabó István: A falurendszer kialakulása Magyarországon (10–15. század). Bp., 1971.
 - Szakály Ferenc: Virágkor és hanyatlás 1440-1711. (Magyarok Európában II.) Bp., 1990.
 - Szakály Ferenc: A mohácsi csata. Bp., 1975.
 - Szakály Ferenc: Mezőváros és reformáció. Bp., 1995.
- Szűcs Jenő: Városok és kézművesség a 15. századi Magyarországon. Bp., 1955.
- R. Várkonyi Ágnes: A királyi Magyarország 1541–1686. Bp., 1999.

Követelmények

Magyarország története 1. (TAB 1105L)

A számonkérés írásbeli, ZH formájában történik, amelyre a vizsgaidőszakban, előre megbeszélt időpontban kerül sor.

Magyarország története II. (TAB 1106, TAB 1106L)

A tantárgy teljesítésének feltétele nappalisoknak 1 beadandó dolgozat (április 15-ig), valamint egy zh megírása, április második hetében. Összesen 3 hiányzás lehetséges.

A levelezősöknek egy zh megírása előre megbeszélt időpontban.

